

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ทั่วโลกต่างยอมรับว่าเป็นบ่อเกิดแห่งปัญหาอื่น ๆ หลายด้าน ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นเอง ครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง ได้แก่ ความทุกข์ทรมานเมื่อขาดยา ขาดบุคลิกภาพที่ดี เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง และอาจร้ายแรงไปจนถึงการที่ตัวผู้ติดยาเสพติดต้องกลายเป็นอาชญากร ซึ่งจะส่งผลให้ครอบครัวเกิดความทุกข์ ความเป็นห่วงกังวล สูญเสียเงินทอง เสียเวลาในการประกอบอาชีพ และเสียชื่อเสียง สังคมเกิดปัญหาใจ ผู้ร้าย มีการปราบปรามยาเสพติดและการบำบัดรักษา ผู้ที่ติดยาเสพติด เมื่อดึงเงินที่ได้จากการซื้อขายยาเสพติดไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และประเทศเลยแม้แต่น้อย ทางด้านเสถียรภาพทางการเมืองนั้น ประเทศต่าง ๆ ที่ประสบปัญหา ยาเสพติดย่อมพินิจว่ายาเสพติดเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจและบ่อนทำลายประเทศชาติ อันมีผลต่อความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นอย่างมาก

ปัญหาเสพติดได้แพร่ระบาดขยายวงกว้างออกไปไม่มีสิ้นสุด ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ปัญหาเสพติดเป็นวิกฤตของชาติ ที่ทำให้รัฐบาลต้องกำหนดเป็นนโยบายหลัก และวาระแห่งชาติ ที่ทุกหน่วยงานจะต้องให้ความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากพระบรมราโชวาทพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ๙ ความตอนหนึ่ง ในพระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา วันที่ 4 ธันวาคม 2545 ทรงกล่าวถึงเรื่องยาเสพติดว่า “ยาเสพติดนี้มันก่อให้เกิดความเดือดร้อนหลายอย่าง โดยที่ไม่ได้ตั้งใจ ทั้งราชการตำรวจ โดยโรงพยาบาล โดยคน เอกชนต่าง ๆ เดือดร้อนหมด และสิ้นเปลือง คนทั่วประเทศก็สิ้นเปลือง แทนที่จะมีเงินทอง มีทุนมาสร้างบ้านเมืองให้สบายให้เจริญ มัวแต่ต้องมาปราบยาเสพติด มัวแต่ต้องเสียเงินค่าดูแลรักษาทั้งผู้เสพยา ทั้งผู้ที่เดือดร้อนเสียทั้งเงินเสียทั้งชื่อเสียง ต่างประเทศก็ชี้หน้าว่าเมืองไทยนั้นแหละเป็นต้นเหตุ” จะเห็นว่า ปัญหาเสพติดเป็นปัญหา ระดับประเทศที่บ่อนทำลายประเทศชาติอย่างมหันต์ เสียหายทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติด (ยาบ้า) ได้แพร่ระบาดแทรกซึมเข้าสู่เด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการชี้ชะตาอนาคตของชาติ เพราะการพัฒนาประเทศให้

เจริญก้าวหน้าเทียบเท่ากับอารยประเทศที่เจริญแล้ว ย่อมต้องมีทรัพยากรบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เต็มเปี่ยมด้วยสติปัญญา ประสิทธิภาพ และคุณค่าในตัวคน ดังนั้น ปัญหาอันใหญ่หลวงเช่นนี้ จะทำกันตามลำพังคนละทีก็คงไม่สามารถแก้ปัญหาให้สำเร็จลงได้ คนในชาติทั้งประเทศต้องพร้อมใจกันผนึกกำลังร่วมแก้ไข ร่วมกันต่อต้าน เพื่อให้ยาเสพติดหมดสิ้นไปจากประเทศไทย การที่จะทำให้ยาเสพติดหมดสิ้นไปจากประเทศไทยได้โดยเร็ว และยั่งยืน จะต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม และเกิดความชัดเจน เพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา

จากอดีตที่ผ่านมารัฐบาลไทยโดยกระทรวงมหาดไทย มีมาตรการจัดการกับปัญหายาเสพติดหลายรูปแบบหลายวิธีการ ที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าว ตัวอย่างเช่น การอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเสี่ยง การปราบปรามทางกฎหมาย โครงการหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด การส่งเสริมอาชีพผู้ว่างงาน ผู้ป่วยหลังการบำบัดรักษา นโยบายป้องกันนำหน้าการปราบปราม การแข่งขันกีฬาต้านภัยยาเสพติด การลงโทษทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ที่กล่าวมาล้วนแต่เป็นการทำงานโดยภาครัฐเป็นแกนนำฝ่ายเดียว ซึ่งทุกมาตรการเพียงเพื่อมุ่งวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ต้องการให้ยาเสพติดลดลง หรือหมดสิ้นไปจากสังคมไทย โดยแต่ละมาตรการ มีกระบวนการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ค่าความสำเร็จที่วัดได้ก็แตกต่างกันไป คือ น้อย ปานกลาง แต่ผลสำเร็จโดยรวมแล้วยาเสพติดก็ยังแพร่ระบาดอยู่ในชุมชนจนถึงปัจจุบัน

จากปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาทำให้รัฐบาลโดยการนำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักงานนายกรัฐมนตรีที่ 249/ 2552 เรื่องปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็ง ชนยาเสพติด ภายใต้อุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน ระยะที่ 2 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2552 , หน้า 1) โดยมีเป้าหมายในการหยุดยั้งและลดระดับการขยายตัวของปัญหายาเสพติดในขอบเขตทั่วประเทศให้มากที่สุด มิให้ปัญหายาเสพติดส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความสงบสุข ปลอดภัยของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2552, คำนำ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีชื่อว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ถือว่าเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าหน่วยงานใด จึงทำให้ต้องมียุทธศาสตร์สำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จากสภาพปัญหายาเสพติดในปัจจุบันได้มีแนวโน้มและโอกาสเสี่ยงในการหวนกลับมาสู่การแพร่ระบาดไปทั่วชุมชนอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในการดำเนินงานร่วมกับภาคประชาชนและภาคอื่น ๆ ในการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากร ซึ่งเป็นคนของท้องถิ่น มีความใกล้ชิดกับประชาชน เข้าใจสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง เข้าใจปัญหา และอุปสรรคในการทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหา สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความอยู่ดีกินดี และมีความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตที่เป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ จึงถือว่าบุคลากรในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีพลังมากในการขจัดปัญหาสุขภาพจิตได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการศึกษามีส่วนร่วมการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีว่าเป็นอย่างใดและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาวางแผน และดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี รวมถึงการผลักดันกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาในด้านสุขภาพจิตให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตมีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต

สมมติฐานของการศึกษา

1. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหายาเสพติดที่แตกต่างกัน
2. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีตำแหน่งหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดที่แตกต่างกัน
3. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดที่แตกต่างกัน
4. บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดที่แตกต่างกัน

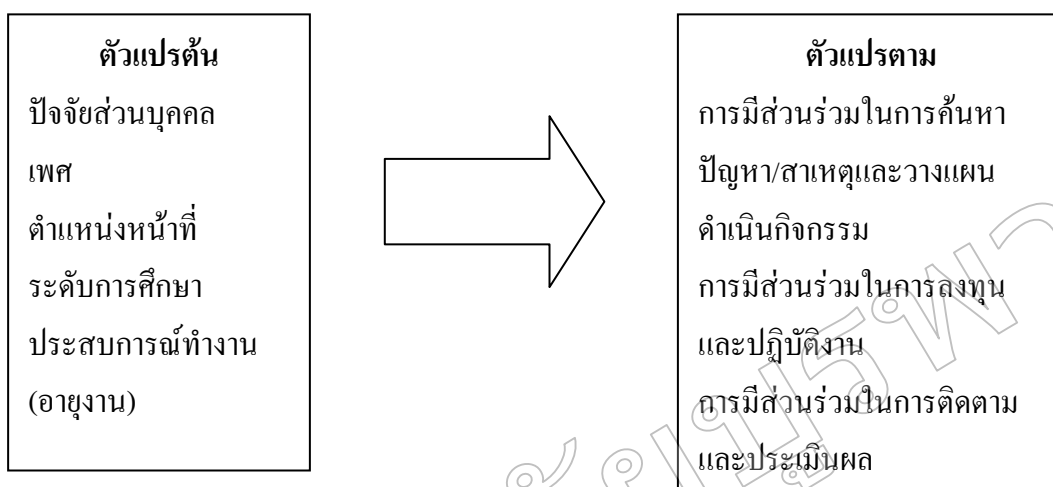
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง วางแผน ดำเนินการของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ส่วนอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ต่าง ๆ
2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่ท้องถิ่นต่อไป

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้ศึกษานโยบายการป้องกันและปราบปราม ปัญหายาเสพติด ของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปฏิบัติการ “ประเทศไทย เข้มแข็ง ชะงักยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน ระยะที่ 2 รวมทั้งศึกษากรอบแนวคิด เกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980) และเจมส์ค็อก บีนทง (2527 , หน้า 10) แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ 3 ด้าน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา/สาเหตุและวางแผนดำเนินกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 แห่ง รวมจำนวน 900 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 แห่ง รวมจำนวน 269 คน ได้มาโดยการเลือกสุ่มแบบแบ่งชั้น
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาสาเหตุของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
4. พื้นที่ศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 18 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเชิด องค์การบริหารส่วนตำบลนาเริก องค์การบริหารส่วนตำบลสระสีห์เหลี่ยม องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ องค์การบริหารส่วนตำบลกุฎไฉ่ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวถนน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขยาด องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหียง องค์การบริหารส่วนตำบลนาวังหิน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพลาะ องค์การบริหารส่วนตำบลไร่หลักทอง และองค์การบริหารส่วนตำบลนามะตูม

5. ระยะเวลาในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนพฤษภาคม 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด มีรายได้ มีทรัพย์สิน ซึ่งในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเซ็ด องค์การบริหารส่วนตำบลนาเร็ก องค์การบริหารส่วนตำบลสระสี่เหลี่ยม องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ องค์การบริหารส่วนตำบลกุ้งไฉ่ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวถนน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาคี องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหียง องค์การบริหารส่วนตำบลนาวังหิน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพลาะ องค์การบริหารส่วนตำบลไร่หลักทอง องค์การบริหารส่วนตำบลนามะตูม

บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานประจำ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ระดับความร่วมมือหรือการร่วมกิจกรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เข้าร่วมรับผิดชอบ หรือทำกิจกรรมในการป้องกันปัญหาเสพติด ตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา วางแผนดำเนินกิจกรรม ลงทุนและปฏิบัติงาน และร่วมติดตามและประเมินผล

การค้นหาปัญหา/ สาเหตุและวางแผนดำเนินกิจกรรม หมายถึง การที่บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีโอกาสร่วมค้นหาปัญหา/สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเสพติด การมีส่วนร่วมในการประชุม รับรู้ การให้คำปรึกษา แนะนำ และตัดสินใจในการวางแผนเพื่อทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน

การลงทุนและปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีโอกาสร่วมพิจารณา กำหนดงบประมาณ สรรหางบประมาณ ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน การมีโอกาสร่วมรณรงค์ ให้คำแนะนำ สนับสนุน เผยแพร่ความรู้ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

การติดตามและประเมินผล หมายถึง การที่บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลได้มี
โอกาสเข้าร่วมประเมิน ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University